

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Krzysztof Derda
Sędziowie	SO Joanna Walczuk SO Cezary Olszewski (spr)
Protokolant:	sekr. sądowy Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2014 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z wniosku W. W. (1)

z udziałem B. W.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy W. W. (1), uczestniczki postępowania B. W.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku

z dnia 4 lutego 2014r. sygn.akt I Ns 2836/12

p o s t a n a w i a:

I. Zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 3b w ten sposób, że w miejsce kwoty 105.132 zł (sto pięć tysięcy sto trzydzieści dwa złote) wpisać kwotę 113.177,50 zł (sto trzysta siedem tysięcy sto siedemdziesiąt siedem złotych 50/100) oraz w punkcie 5 w ten sposób, że „zabezpiecza wiarygodność wnioskodawcy W. W. (1) poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości zobowiązanej B. W. położonej w O. przy ul.(...) dla której Sąd Rejonowy w Olecku prowadzi Księgę Wieczystą nr (...) do kwoty 113.177,50 zł(sto trzysta siedem tysięcy sto siedemdziesiąt siedem złotych 50/100).”

II. Oddalić apelację uczestniczki postępowania .

III. Oddalić wniosek w przedmiocie zasądzenia na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania przed Sądem II-ej instancji.

Sygn. akt: I. Ca. 199/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie o sygn. akt: I. Ns. 2836/12 Sąd Rejonowy w Olecku: ustalił, że w skład majątku dorobkowego byłych małżonków W. W. (1) i B. W. wchodzi: nieruchomości zabudowana, oznaczona numerem geodezyjnym (...), położona w O., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Olecku prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 219.000 zł, samochód osobowy marki R. (...), rok produkcji 2005 nr rej. (...) o wartości 13.000 zł, zabudowa kuchenna o wartości 1.000 zł, lodówka Samsung o wartości 600 zł, zestaw sypialniany o wartości 1.000 zł, zestaw wypoczynkowy wraz z szafą rogowa i kufrem o wartości 2.000 zł, pralka Samsung o wartości 500 zł, telewizor P. o wartości 200 zł, zestaw audio o wartości 100 zł, podkaszarka elektryczna o wartości 50 zł, piła spalinowa marki S. o wartości 350 zł, kosiarka elektryczna o wartości 100 zł, kosiarka spalinowa o wartości 300 zł, kuchenka mikrofalowa o wartości 100 zł (pkt 1); umorzył postępowanie w zakresie wniosku o ustalenie nierównych udziałów (pkt 2); dokonał podziału majątku dorobkowego byłych małżonków W. W. (1) i B. W. w ten sposób, że: nieruchomości oraz ruchomości opisane w pkt 1 b) - j) oraz l) - n) przyznał na wyłączną własność uczestniczki postępowania B. W., zaś piłę spalinową marki S., opisaną w pkt. 1 k) postanowienia przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy W. W. (1) (pkt 3 a); zasądził od uczestniczki postępowania B. W. na rzecz wnioskodawcy W. W. (1) tytułem spłaty kwotę 105.132 zł, płatną w dwóch równych, półrocznych ratach - pierwsza rata płatna w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia, zaś druga rata płatna w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności w/w rat (pkt 3 b); nakazał pobrać od wnioskodawcy W. W. (1) i uczestniczki postępowania B. W. na rzecz Skarbu Państwa kasy Sądu Rejonowego w Olecku kwoty po 10,59 zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa (pkt 4); oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia spłaty (pkt 5); ustalił, iż w pozostałym zakresie wnioskodawca i uczestniczka postępowania ponieśli koszty związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt 6).

Z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń wynikało, że W. W. (1) i B. W. zawarli małżeństwo dnia (...)r. Dnia 22 stycznia 2009 r. W. W. (1) i B. W. ustanowili rozdzielność majątkową małżeńską. Wyrokiem z dnia 11 września 2009 r. w sprawie VI RC 1048/09 Sąd Okręgowy w Olsztynie rozwiązał małżeństwo przez rozwód. Orzeczenie to uprawomocniło się dnia 3 października 2009 r.

Umową sprzedaży z dnia 2 lipca 1996 r. oraz umowami z dnia 4 września 2003 r. oraz 14 października 2003 r. W. W. (1) i B. W. nabyli prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego, położonego w O. Osiedle (...) wraz z udziałem i przynależną piwnicą oraz własność nieruchomości niezabudowanych oznaczonych nr ewidencyjnymi (...), (...)i (...), położonych w gminie Ś.. W treści aktów notarialnych nabycia w/w wpisane są adnotacje o nabyciu ze środków pochodzących z majątku dorobkowego. Środki finansowe na nabycie w/w nieruchomości pochodziły od matki uczestniczki J. Ł., która przebywała wówczas nielegalnie w USA i poleciła córce zakup na jej rzecz mieszkania, aby mogła w nim zamieszkać po powrocie do Polski oraz nieruchomości gruntowych jako inwestycji kapitału. (...) zostały nabyte na nazwisko uczestników, albowiem J. Ł. me mogła wówczas przyjechać do Polski. Umową darowizny z dnia 25 listopada 2008 r. wszystkie w/w nieruchomości W. W. (1) i B. W. darowali na rzecz matki uczestniczki J. Ł., w związku z jej powrotem do kraju.

Dnia 25 czerwca 2001 r. W. W. (1) i B. W. nabyli prawo użytkowania wieczystego gruntu oraz własność budynków, położonych przy ul. (...) w O.. Zgodnie z zapisem widniejącym w akcie notarialnym nabycia cena zakupu wyniosła 80.000 zł. Faktycznie nieruchomości ta kosztowała około 110.000 zł. Cena została wpłacona w dwóch ratach: 50.000 zł i 66.000 zł oraz zaliczkowana kwotą 1000 USD. Zgodnie z treścią § 2 w/w umowy, nabycie nastąpiło za „fundusze dorobkowe, objęte obowiązującą ich wspólnością”. Środki finansowe na nabycie w/w nieruchomości pochodziły w całości z sumy ubezpieczenia wypłaconej z polisy na życie siostry uczestniczki G. Ł. w kwocie 42.000 USD.

W trakcie trwania małżeństwa małżonkowie W. otrzymali od matki uczestniczki J. Ł. łącznie kwotę około 77.000 USD. Pieniądze były przesyłane w latach 1997- 2006 na konto walutowe założone na nazwisko B. W., przy czym środki przesłane w latach 2005-2006, w łącznej kwocie około 60.000 USD zostały zwrócone J. Ł.. Otrzymane i nie zwrócone środki finansowe w kwocie około 71.000 USD zostały wydatkowane w całości, przez oboje małżonków na bieżące potrzeby i utrzymanie rodziny.

W związku z przekształceniem prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności na nieruchomości przy ul. (...) ustanowiono hipotekę na kwotę 2.205 zł.

W trakcie trwania małżeństwa W. W. (1) i B. W. nabyli samochód osobowy marki R. (...) rok produkcji 2005 nr rej. (...), zakupiony za kwotę 41.000 zł, z czego kwota 32.000 zł pochodziła z darowizny od matki uczestniczki, zaś kwota 9.000,00 zł pochodziła ze zdanego w rozliczeniu samochodu M. M.. Samochód R. (...) został zakupiony za około 16.000 zł ze środków pochodzących ze spadku po ojcu uczestniczki R. Ł..

W trakcie trwania małżeństwa uczestnicy nabyli również zabudowę kuchenną, lodówkę, zestaw sypialniany, zestaw wypoczynkowy wraz z szafą rogową i kufrem, pralkę, telewizor, zestaw audio, sprzęt ogrodniczy: narzędzia ogrodnicze, piłę spalinową S., kosiarkę elektryczną i spalinową oraz kuchenkę mikrofalową. Środki finansowe na nabycie w/w nieruchomości pochodziły w całości ze środków finansowych przesyłanych przez matkę uczestniczki postępowania.

Po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej uczestniczka poniosła wydatki z majątku osobistego na wspólny w postaci opłat za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. (...) w kwocie 1.651 zł, za okres od marca 2009 r. do marca 2012 r. oraz w postaci remontu nieruchomości, wymiany pieca i instalacji CO - łącznie 4.900 zł.

Wartość w/w nieruchomości i ruchomości na datę ustania wspólności i cen aktualnych wynosiła: nieruchomość zabudowana, oznaczona numerem geodezyjnym (...), położona w O., przy ul. (...) - 219.000 zł, samochód osobowy marki R. (...), rok produkcji 2005 nr rej. (...) - 13.000 zł, zabudowa kuchenna - 1.000 zł, lodówka Samsung - 600 zł, zestaw sypialniany - 1.000 zł, zestaw wypoczynkowy wraz z szafą rogowa i kufrem - 2.000 zł, pralka (...) - 500 zł, telewizor P. - 200 zł, zestaw audio - 100 zł, podkaszarka elektryczna - 50 zł, piła spalinowa S. - 350 zł, kosiarka elektryczna - 100 zł, kosiarka spalinowa - 300 zł i kuchenka mikrofalowa - 100 zł.

Aktualnie B. W. zatrudniona jest jako ekspedientka z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 1.111,86 zł netto. Nie posiada innych źródeł finansowania, ani oszczędności. W. W. (1) zaspokaja swoje potrzeby mieszkaniowe poza nieruchomością przy ul. (...), prowadząc działalność gospodarczą - firmę budowlaną (...) w O..

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd Rejonowy zważył, że uczestnicy byli zgodni w zakresie przyznania im poszczególnych składników majątku dorobkowego, jak też wartości nieruchomości i ruchomości, które zostały ustalone w oparciu o opinię biegłego. Sąd Rejonowy podkreślił również, że przyznając na rzecz uczestniczki prawie wszystkie ruchomości, miał na uwadze również stanowisko pełnomocnika wnioskodawcy, który wnosił o niezasądzenie spłaty z tytułu podziału ruchomości. W konsekwencji, przyznał na własność uczestniczki nieruchomość zbudowaną, położoną w O. przy ul. (...) oraz wszystkie ruchomości, oprócz piły spalinowej marki S., którą przyznał na własność wnioskodawcy W. W. (1).

W dalszych rozważaniach Sąd Rejonowy wskazał, że nie było podstaw do przyjęcia, iż całość ceny nabycia nieruchomości pochodziła z majątku osobistego uczestniczki postępowania, co miało uzasadniać rozliczenie jej nakładu z majątku osobistego na wspólny. Sąd I instancji w tym zakresie zwrócił uwagę, że stanowisko uczestniczki postępowania nie było jednolite. W tym przedmiocie Sąd Rejonowy uznał, iż kwota ubezpieczenia w wysokości 42.000 USD, którą uczestniczka otrzymała po śmierci swojej siostry G. Ł. i za którą nabyto nieruchomość przy ul. (...), nie należała do spadku po ubezpieczonej, a w konsekwencji kwota ta, jako cena nabycia nieruchomości nie stanowiła majątku osobistego uczestniczki postępowania, lecz majątek wspólny. Jednocześnie, w ocenie Sądu Rejonowego, brak było podstaw do potraktowania nieruchomości jako przedmiotu uzyskanego w zamian za „odszkodowanie za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia albo z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę”. Czym innym jest bowiem przewidziane w art. 33 pkt 6 krio odszkodowanie, czy zadośćuczynienie wynikające z deliktu, a czym innym jest suma ubezpieczenia, której źródłem jest dobrowolna umowa ubezpieczenia osobowego. Wyplacona uczestniczce suma ubezpieczenia nie należy zatem do kategorii praw należących do jej majątku osobistego. Podobnie Sąd Rejonowy uznał, że darowizny przesyłane przez J. Ł. w formie pieniężnej na konto walutowe uczestniczki postępowania w okresie od 1996 r. do 2006 r. wchodziły do majątku wspólnego małżonków W. i były przeznaczone na

zaspokojenie potrzeb rodziny. Powyższe, w ocenie Sądu Rejonowego, prowadzi do wniosku, że składniki majątkowe, jak nieruchomości przy ul. (...) i ruchomości, stanowiące m. in. jej wyposażenie również stanowią majątek dorobkowy zainteresowanych. Potwierdzeniem tej okoliczności stanowi m. in. zapis ujawniony w akcie notarialnym, z którego wynika, że środki na nabycie nieruchomości pochodzą z majątku objętego wspólnością. Sąd Rejonowy zważył również, że brak było podstaw do rozliczania jako majątku osobistego nakładu pracy wnioskodawcy w postaci remontu nieruchomości przy ul. (...).

Odnosząc się do stanowiska wnioskodawcy w przedmiocie ruchomości, aby przyznać je bez spłat na rzecz uczestniczki i zgodnego w tej mierze stanowiska uczestniczki, Sąd Rejonowy przyjął, iż brak było również podstaw do rozliczania nakładu uczestniczki w kwocie 9.000 zł, jako części ceny nabycia pochodzącego ze spadku po ojcu, jak również kwoty 32.000 zł, jako części ceny jego nabycia w postaci darowizny od matki. Również mając na względzie zgodne wnioski stron, Sąd I instancji dokonał rozdziału ruchomości między uczestnikami bez spłat.

Na zasadzie art. 567 k.p.c. Sąd Rejonowy uwzględnił dokonane przez uczestniczkę po ustaniu wspólności wydatki na nieruchomości objętą wspólnością ustawową w postaci: remontu oraz świadczeń publicznoprawnych w kwocie 1.631 zł. Okoliczność ich poniesienia oraz wysokość nie była kwestionowana przez wnioskodawcę i w tym zakresie zainteresowani zaakceptowali: zakup i wymiana pieca C.O. – 3.000 zł, wymiana instalacji C.O. – 1.200 zł oraz remont pokoju córki 700 zł. Dokonujących ich rozliczenia Sąd Rejonowy pomniejszył je o połowę spłaty należną wnioskodawcy od uczestniczki.

Mając zatem na względzie wartość nieruchomości przypadającej uczestniczce - 219.000zł oraz równe udziały małżonków w majątku wspólnym, przy uwzględnieniu obciążenia nieruchomości w postaci hipoteki w kwocie 2.205 zł oraz uwzględniając połowę kwoty kosztów utrzymania nieruchomości, położonej w O. (podatki i remonty) wydatkowanych wyłącznie przez uczestniczkę - 815,50 zł i 2.450 zł, Sąd Rejonowy zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 105.132 zł tytułem spłaty ($219.000 \text{ zł} - 2.205 \text{ zł} - 216.795 \text{ zł} \times \frac{1}{2} = 108.397,50 \text{ zł} - 815,50 \text{ zł} - 2.450 \text{ zł} = 105.132 \text{ zł}$).

Uwzględniając również zgodne wnioski zainteresowanych w zakresie sposobu podziału majątku wspólnego Sąd Rejonowy przyjął, iż uczestniczka dysponowała czasem na zgromadzenie oszczędnościami, które przeznaczyłaby na spłatę dla wnioskodawcy. Jednocześnie zważając na wysokość tej spłaty oraz stan majątkowy uczestniczki Sąd I instancji rozłożył płatność w/w kwoty na dwie równe sumy, odraczając ich płatność. Zdaniem Sądu Rejonowego, powyższe pozwoli uczestniczce postępowania na pozyskanie środków finansowych na spłatę i uchroni ją przed koniecznością uiszczania odsetek ustawowych na wypadek uchybienia terminom płatności. Odroczenie spłaty pozwoli uczestniczce na zaciągnięcie chociażby kredytu hipotecznego. Aby uczynić spłatę realną oraz nie dopuścić do jej wyegzekwowania w drodze postępowania egzekucyjnego Sąd Rejonowy oddalił wniosek wnioskodawcy o udzielenie zabezpieczenia spłaty poprzez ustanowienie na nieruchomości hipoteki przymusowej. W ocenie Sądu Rejonowego, taki sposób zabezpieczenia nie gwarantowałby ochrony interesów stron, a jedynie utrudniałby uzyskanie przez uczestniczkę kredytu dla potrzeb spłaty i godził w jej interesy oraz skutkowało najprawdopodobniej sprzedażą nieruchomości w trybie egzekucyjnym.

W związku z cofnięciem przez uczestniczkę pierwotnie zgłoszonego wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, na podstawie art. 512 k.p.c. Sąd Rejonowy w tym zakresie umorzył postępowanie.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na zasadzie art. 520 k.p.c. Natomiast na podstawie art. 108¹ k.p.c. w zw. z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Rejonowy nakazał pobrać od stron, jako zainteresowanych w tym samym stopniu wynikiem postępowania na rzecz Skarbu Państwa kasy Sądu Rejonowego w Olecku kwoty po 10,59 zł.

Powyższe postanowienie w zakresie pkt 3 b, tj. zaskarżył wnioskodawca W. W. (1) zarzucając Sądowi I instancji:

1) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego w zakresie:

a) pochodzenia i charakteru prawnego środków finansowych, za jakie nabyta została przez wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania nieruchomość zabudowana położona w O., przy ul. (...),

b) sposobu podziału należących do majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki ruchomości wymienionych w pkt 1 lit. b - n postanowienia, w związku z błędą - gdyż niezgodną ze stanowiskiem pełnomocnika wnioskodawcy - interpretacją oświadczenia, jakie złożone zostało przez niego na rozprawie w dniu 13 lutego 2013 r. (k. 102v) odnośnie podziału ruchomości, co miało wpływ na treść orzeczenia,

2) nierozstrzygnięcie w postanowieniu w przedmiocie wniosku - złożonego przez, pełnomocnika wnioskodawcy - odnośnie zabezpieczenia spłaty, zasądzonej od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy, należności z tytułu podziału majątku wspólnego.

Wskazując na powyższe wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt 3 lit. b poprzez zasądzenie od uczestniczki postępowania B. W. na jego rzecz tytułem spłaty kwoty 113.177,00 zł, płatnej w dwóch równych półrocznych ratach, wskazanych w treści postanowienia, z określeniem wymagalności całej należności z tytułu tej spłaty w przypadku uchybienia przez uczestniczkę postępowania terminowi płatności pierwszej raty, a także zabezpieczeniem spłaty w/w kwoty poprzez obciążenie przyznanej na wyłączną własność uczestniczki nieruchomości zabudowanej oznaczonej nr geod. (...), położonej w O., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Olecku prowadzi księgę wieczystą nr (...), hipoteką przymusową albo ustanowieniem zakazu zbywania lub obciążania w/w nieruchomości, ewentualnie - uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olecku. Jednocześnie domagał się zasądzenia od uczestniczki na swoją rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych.

Apelację od postanowienia w zakresie pkt 2 i 3 wniosła również uczestniczka postępowania B. W.. Powyższemu orzeczeniu zarzuciła:

1) naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 33 pkt 6 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że środki wypłacone z polisy ubezpieczenia zmarłej siostry uczestniczki weszły do majątku wspólnego stron postępowania, a nie do majątku osobistego uczestniczki, w sytuacji kiedy wypłacone środki pieniężne należy zakwalifikować jako zadośćuczynienie za krzywdę po śmierci osoby najbliższej,

2) naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 33 pkt 2 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że darowizny dokonane na rzecz uczestniczki postępowania przez J. Ł. stanowiła majątek wspólny stron, w sytuacji, gdy matka uczestniczki nie zastrzegła, że darowizna jest dokonana na obydwoje małżonków,

3) naruszenie art. 5 k.c. tj. zasad współżycia społecznego poprzez ustalenie równych udziałów stron w majątku wspólnym i zasądzenie od uczestniczki postępowania B. W. spłaty z tytułu przyznanej na jej wyłączną własność nieruchomości położonej w O. przy ul. (...) w wysokości 1/2 wartości nieruchomości, w sytuacji gdy nieruchomość została nabyta w całości z majątku uzyskanego po zmarłych członkach rodziny B. W. oraz darowizn otrzymanych od jej matki J. Ł., a wnioskodawca w żaden sposób nie przyczynił się do jej nabycia, brał jedynie udział przy wykonywaniu remontu i jego częściowym finansowaniu, co uzasadnia ustalenie przez Sąd orzekający nierównych udziałów stron w wysokości 1/4 wnioskodawca, 3/4 uczestniczka postępowania.

Mając na względzie powyższe, uczestnika postępowania wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt 3 poprzez przyznanie nieruchomości zabudowanej położonej w O. przy ul. (...) na wyłączną własność B. W. oraz ustalenie, że nakład na jej nabycie pochodzi w całości z majątku osobistego uczestniczki, przyznanie na wyłączną własność wnioskodawcy piły spalinowej marki S., oraz spłatę od uczestniczki części nakładów na remont garażu i mieszkania w kwocie 15.000 zł, bądź - zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt 2 poprzez ustalenie nierównych udziałów stron w ich majątku wspólnym, określając udział wnioskodawcy w wysokości 1/4, zaś udział uczestniczki postępowania w wysokości 3/4 i zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt 3 poprzez zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy z tytułu spłaty przyznanej na wyłączną własność uczestniczki nieruchomości

zabudowanej, oznaczonej numerem geodezyjnym (...) położonej w O. przy ul. (...), kwoty 50.933 zł i rozłożenie zasądzonej na rzecz wnioskodawcy spłaty na 2 roczne równe raty, tj. I płatna do 31 grudnia 2014 roku, a II płatna do 31 grudnia 2015 roku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olecku oraz zasądzenie od wnioskodawcy na jej rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy zasługiwała na uwzględnienie, natomiast zarzuty apelacyjne podniesione przez uczestniczkę postępowania okazały się bezzasadne.

Analizując niniejszą sprawę w kontekście podniesionych zarzutów skarżących, a także dokonując oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji jedynie w zakresie ustalenia katalogu składników majątkowych wchodzących w skład majątku wspólnego zainteresowanych, ich wartości, jak też sposób jego podziału. Na aprobatę zasługiwały również ustalenia w zakresie kosztów utrzymania nieruchomości poniesione przez uczestniczkę oraz wysokość jej obciążeń. Niemniej jednak błędne ustalenia w zakresie wspólnych rozliczeń, prowadziły do określenia niewłaściwej kwoty podlegającej spłacie i w konsekwencji doprowadziły do rewizji zaskarżonego orzeczenia.

Odnosząc się do apelacji uczestniczki postępowania, Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutów, aby Sąd Rejonowy błędnie przyjął, iż środki wypłacone z polisy ubezpieczeniowej po zmarłej siostrze uczestniczki weszły do majątku wspólnego zainteresowanych, a nie do majątku osobistego. Skarżąca w tym kontekście prezentowała stanowisko, iż świadczenie wypłacone przez ubezpieczyciela należało zakwalifikować jako zadośćuczynienie w rozumieniu art. 33 pkt 6 k.r.o.

W granicach tego zarzutu należy wskazać, że do majątku osobistego małżonka należą, co do zasady, przedmioty uzyskane z tytułu odszkodowania za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia albo z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę. W tym przedmiocie Kodeks rodzinny i opiekuńczy wprost nawiązuje do przepisów art. 444-448 k.c., regulujących zasady odpowiedzialności za szkodę na osobie. Zgodnie podkreśla się przy tym, że do majątku odrębnego (osobistego) należą tylko świadczenia należne małżonkowi, który sam doznał szkody na osobie (tak: Jacek Ignaczewski, *Mażeńskie prawo majątkowe*, Sądowe Komentarze Tematyczne, wydanie 2, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 2011, str. 68-69). Tymczasem świadczenie wypłacone przez ubezpieczyciela w ramach zawartej umowy ubezpieczenia na życie ze względu na podstawowy rodzaj wypadku ubezpieczeniowego – zgon ubezpieczonego, nie posiada charakteru stricte odszkodowawczego, o którym mowa w art. 444-448 k.c. Uposażony, czyli osoba uprawniona do otrzymania sumy ubezpieczenia, jest podmiotem stosunku ubezpieczenia, nie jest natomiast stroną umowy ubezpieczenia a jego dobro osobiste - życie nie jest przedmiotem ochrony ubezpieczeniowej. Jest to osoba trzecia, na której rzecz zawarta została umowa ubezpieczenia. Jest on uprawniony jedynie do otrzymania świadczenia ubezpieczeniowego w przypadku śmierci ubezpieczonego, którego śmierć powoduje unicestwienie przedmiotu ubezpieczenia. Warto przy tym wskazać, że uprawnienie do w/w świadczenia nie przechodzi z ubezpieczonego na jakąkolwiek inną osobę - ani na spadkobiercę ani na inną oznaczoną osobę. Z powyższego wynika, że wypłata sumy ubezpieczenia uposażonemu następuje niezależnie od przysługujących mu świadczeń na podstawie art. 446 k.c. oraz świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Skarżąca pozostaje w błędnym przekonaniu, że środki pieniężne wypłacone na jej rzecz należy zakwalifikować jako zadośćuczynienie za krzywdę po śmierci osoby najbliższej, o którym mowa w art. 446 § 4 k.c. i w konsekwencji należą do jej majątku osobistego. Przeczy temu charakter świadczenia, którego wysokość uzależniona jest od sumy ubezpieczenia, a nie rozmiaru szkody.

Podobnie nie zasługiwały na akceptację zarzuty skarżącej kwestionujące zakwalifikowanie darowizn dokonanych przez J. Ł. do majątku wspólnego zainteresowanych. Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia i ocenę prawną dokonaną przez Sąd Rejonowy, że charakter relacji J. Ł. i W. W. (1) świadczył o ich dobrych stosunkach. Sąd Rejonowy słusznie uznał za niewykazany fakt przekazywania przez J. Ł. środków pieniężnych z zastrzeżeniem, że są to darowizny wyłącznie na rzecz córki. Pomimo, że przekazy pieniężne nastąpiły na rachunek bankowy uczestniczki, w tytule brak było zapisu wskazującego na darowizny na jej rzecz. W tym kontekście zauważyć należy, że część przekazów

pieniężnych wprost wskazywała cel przeznaczenia środków finansowych (tj. remont mieszkania, w którym mieszkali zainteresowani), a część z nich uprawniała W. W. (1) do ich odbioru. Jak podkreślił Sąd Rejonowy, zainteresowani w datach dokonywania tych darowizn funkcjonowali jako zgodne małżeństwo, a przekazane środki finansowe były przeznaczone na zaspokajanie potrzeb rodziny. Wbrew zatem twierdzeniom skarżącej, Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia przepisu art. 33 pkt 2 k.r.o.

Chybiony jest również zarzut skarżącej, aby Sąd Rejonowy wadliwie ustalił, że nieruchomości położona w O. przy ulicy (...) została nabyta ze środków pieniężnych wchodzących do majątku osobistego uczestniczki postępowania. Tezie ferowanej przez skarżącą przeczy przede wszystkim treść umowy, na podstawie której zainteresowani nabyli przedmiotową nieruchomość. Oboje złożyli zgodne oświadczenia woli wskazując, że nabycia nieruchomości dokonali z funduszy dorobkowych objętych obowiązującą ich wspólnością ustawową. Z powyższego wynika, że nie ma znaczenia, z jakich źródeł małżonkowie W. pozyskali środki pieniężne na nabycie nieruchomości, tzn. czy to z darowizn od J. Ł., spadku po zmarłym ojcu uczestniczki, czy też polisy ubezpieczeniowej po jej zmarłej siostrze - nawet przy założeniu, że wchodziły one do majątku osobistego uczestniczki, skoro ich wolą było objęcie środków pieniężnych wspólnością majątkową. Ich oświadczenia miały charakter prawokształtujący i wywierały skutek z chwilą ich złożenia. Zaznaczyć również należy, że skarżąca nie powoływała się na wady oświadczenia woli, a więc nie wykazała, aby jej działania mogłyby wywoływać skutki dla ważności oświadczeń woli zawartych w akcie notarialnym.

Końcowo, nie sposób również uznać, aby zachodziły przesłanki do ustalenia nierównych udziałów zainteresowanych w majątku wspólnym. W świetle dowodów zaferowanych przez uczestniczkę stwierdzić należy, że nie udowodniła ona stawianych wnioskodawcy zarzutów dotyczących różnego stopnia przyczynienia się małżonków do postania majątku wspólnego.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 43 § 1 k.r.o. oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Taka zasada odpowiada normalnemu układowi wzajemnych stosunków w małżeństwie, w którym dorobek jest owocem wspólnych starań obojga małżonków, niezależnie od tego w jakiej postaci starania te się przejawiają (por. postanowienie SN z dnia 28 kwietnia 1972 r., III CRN 626/71 LEX nr 7084). Stosownie do § 2 wskazanego przepisu, z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. Ważnym powodem odstąpienia od zasady równych udziałów może być w szczególności naganne postępowanie małżonka, który swoim zachowaniem, zaniedbując swe obowiązki wobec rodziny, nie przyczynił się do powstania majątku wspólnego. Przesłankę ważnych powodów należy oceniać przez pryzmat zasad współzycia społecznego w tym znaczeniu, że otrzymanie przez małżonka korzyści z tej części majątku wspólnego, do której powstania się nie przyczynił, pozostawałoby w sprzeczności z tymi zasadami.

W niniejszej sprawie materiał dowodowy nie pozwalał uznać, aby wnioskodawca nie przyczynił się do powiększenia majątku wspólnego. Nie potwierdziły się zarzuty skarżącej, aby nieruchomości położona w O. została nabyta wyłącznie z jej majątku osobistego.

Odnosząc się do apelacji wnioskodawcy, która w całości okazała się trafna, należy zgodzić się ze skarżącym, że Sąd Rejonowy błędnie przyjął, iż wnioskodawca zrezygnował z przyznania na jego rzecz spłaty za ruchomości wchodzące w skład majątku wspólnego. Zgodnie ze stanowiskiem pełnomocnika wnioskodawcy wyrażonym na posiedzeniu w dniu 12 lutego 2013 r., intencją skarżącego była rezygnacja z zaliczenia kamery i aparatu fotograficznego do majątku podlegającego podziałowi i w związku z tym nie domagał się zasądzenia od uczestniczki na jego rzecz spłaty połowy wartości tych składników. Stanowisko to nie dotyczyło w żadnym stopniu innych ruchomości należących do majątku wspólnego. W konsekwencji powyższego, Sąd Rejonowy błędnie dokonał rozliczenia ruchomości objętych postanowieniem.

Należy również podkreślić - zanim Sąd Okręgowy przystąpi do ustalenia spłaty należnej wnioskodawcy od uczestniczki postępowania - że wartość samochodu osobowego marki R. (...) podlegająca rozliczeniu, winna wynosić 10.140,00 zł. Zauważyć bowiem należy, że pojazd ten został nabyty za kwotę 41.000,00 zł, która w zakresie kwoty 9.000,00 zł została

pokryta z majątku osobistego uczestniczki postępowania. Z powyższego wynika, że nakład uczestniczki postępowania w tym składniku majątkowym wynosił 22% jego wartości, co w przeliczeniu na aktualną wartość pojazdu (13.000,00 zł), obecnie wynosi 2.860,00 zł. A zatem, wartość pojazdu podlegająca rozliczeniu między zainteresowanymi winna być ustalona na kwotę 10.140,00 zł (13.000,00 zł – 2.860,00 zł = 10.140,00 zł).

Dokonując zatem ustalenia spłaty należnej wnioskodawcy od uczestniczki postępowania, do wartości nieruchomości (219.000,00 zł) należy doliczyć wartość ruchomości podlegające podziałowi (16.440,00 zł), przy uwzględnieniu, że wartość pojazdu wynosi 10.140,00 zł. Z powyższego wynika, że wartość całego majątku wspólnego zainteresowanych wynosi 235.440,00 zł. W dalszej kolejności, należało pomniejszyć wartość tego majątku o wysokość obciążeń nieruchomości (2.205,00 zł), co w konsekwencji daje kwotę 233.235,00 zł. Uwzględniając, że udziały w tym majątku są równe, to na rzecz każdego z uczestników postępowania przypada kwota 116.617,50 zł. W konsekwencji, przyjmując że skoro składniki majątku przypadły uczestniczce postępowania, oprócz piły spalinowej S. o wartości 350,00 zł i uwzględniając wysokość wydatków poniesionych przez uczestniczkę postępowania na majątek wspólny w kwocie 3.265,00 zł, wysokość udziału podlegająca spłacie na rzecz wnioskodawcy wynosi kwotę 113.177,50 zł.

Nie sposób jest również odmówić racji skarżącemu, że wysokość spłaty wymagała udzielenia mu zabezpieczenia ciężającej na uczestniczkę spłaty z tytułu podziału majątku. Zdaniem Sądu Okręgowego, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, obciążenie uczestniczki postępowania spłatą kwoty 113.177,50 zł, rozłożonej na dwie raty, nie daje gwarancji jej zapłaty w ustalonych terminach, tym bardziej, że uchybienie terminu płatności poszczególnych rat nie było obwarowane żadnym terminem wymagalności całej należności. Zauważyć przy tym należy, że uczestniczka postępowania nie posiada wysokich dochodów, nie ma oszczędności i oprócz przedmiotowej nieruchomości nie dysponuje majątkiem znacznej wartości. W konsekwencji, Sąd Okręgowy uwzględniając interes prawny wnioskodawcy w uzyskaniu spłaty, uznał za zasadne ustanowienie na nieruchomości położonej w O. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Olecku prowadzi księgę wieczystą nr (...) hipotekę przymusową do wysokości wartości podlegającej spłacie na jego rzecz.

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., orzekł jak w pkt I i II postanowienia.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 520 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy w tym zakresie miał również na względzie fakt, że wnioskodawca zawyżył zakres przedmiotu zaskarżenia, ponieważ w rzeczywistości była to kwota 8.045,50 zł, a nie 113.177,00 zł.